N°. 262. 1838

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS. BLAD.

Zondag en Maandag 4 en 5 November.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 1sten November.

De ministeriele bladen vermelden, dat de koninklijke familie zich aanhanden vrijdag eenige dagen naar Fontainebleau begeeft, dat de koning en koningin der Belgen haar vergezellen en eerst na de aankomst in de hoofdstad naar Brussel zullen terugkeeren. Na het vertrek van Fontainebleau begeven de hertog en hertogin van Wurtemberg zich naar Genua, om er den winter door te brengen.

— Het *Journal des Débats* behelst heden een vertoog over het jongstgesloten handelstraktaat tusschen Engeland en oostenrijk, bijzonder met oprigt tot de staatkundige strekking van dit traktaat, die gevonden word in de artikelen 3 en 4, waarin wordt gezegd, dat de engelsche schepen, telkens wanneer zij de havens van den Donau tot aan Galatz aandoen, op denzelfden voet als de oostenrijksche schepen zullen ontvangen worden; dit wilde, volgens het *Journal des Débats* zeggen, dat krachtens het nieuw traktaat, de havens van Wallachije en Moldavie, Giurgewo, Brahelew en Galatz met de oostenrijksche havens gelijk gesteld worden, en de handel in de zeestedenmagt met behulp der oostenrijksche marine gedreven in Engeland dezelfde voordeelen als de oostenrijksche handel genieten zou. Het was dus eene nieuwe bezitneming van den loop van den Donau. Wanneer men daarmede in verband bragt de uitbreiding der stoombootvaart op die rivier en de ondernemingen die de oostenrijksche kapitalisten in Wallachije zochten tot stand te brengen, dan bleek het, dat Oostenrijk niets verzuimde om zijne staatkundige pogingen ten zuiden van het Karpatisch gebergte uit te breiden, en scheen de voormelde bepaling aan te duiden, dat Oostenrijk in de vorstendommen tegen Rusland in het strijdperk wilde treden en dezelfs invloed er wilde tegengaan; plotsman dit het *Journal des Débats* niet dan met groot genoegen zag, het eindigt dan ook zijn besluit met de volgende opmerking: » Wanneer men niet kan in Europa de staatkundige toestand eene grootere spanning bekomt, blijven vele lieden tot de meening over, dat de oorlog niet zal kunnen worden vermeden. Er is intusschen eene zaak die ons gerust stelt, hoe zonderhaar dit bij den eersten opslag schijnen moge; zij is, dat de worsteling, door middel van handelstraktaten en staatkundige maatregelen, door middel van protocollen, nota's, enz., tijdens den vrede, zoo wel voortgezet wordt als gedurende den oorlog. In plaats van elkander op het slagveld te ontmoeten, hebben de tegenstrijdige belangen deze nieuwe vechtwijze uitgedacht. Het oostenrijksch handelstraktaat is blijkbaar een slag aan Rusland toegebragt: Wij zullen zien wanneer Rusland denzelven zal beantwoorden."

— In de gewone briefwisseling dezer hoofdstad leest men heden: » De heer *Sebastiani* zal zoo spoedig te Parijs niet komen als men hem verwachtte. Zijne komst alhier wordt eerst te gemoet gezien, na de beslechting der hollandsch-belgische aangelegenheden, met welker beëindiging men zich thans, naar het schijnt, haast, ten einde het sedert zoo lang tusschen Holland en België bestaande *status quo* te doen ophouden. Men gelooft dat het onherroepelijk besluit der conferentie, niet zoo geschikt zal wezen om België te vreden te stellen."

— Het *Journal* deelt heden mede, dat de koning, zijne broeders, de leden der koninklijke familie, gehad hebben, bij den inval hebbende der nationale garde van Parijs, maarschalk *Gerard*, werd gisteren eene bijeenkomst van hoofd-officieren en raden van staf gehouden. Men zou willen opmaken, welke personen in de hoofdstad de petitie tot toestemming van het kiesregt aan de nationale garde, getekend hebben, en in hoe verre dezelve uit niet lid dier burgerwapening zijn.

— De heer *Fould*, directeur van den Poosweg langs den linker oever naar Versailles en de directeuren van den weg naar Rouen hebben bij den minister *Molé* en vervolgens bij den koning een gehoor gehad en de verzekering gekregen, dat men bij de aanstaande zitting der kamers, in overeenstemming met dezelve, op doeltreffende wijze tot de ondernemingen kon standen houden.

— Men bekreunigt zich in de hoofdstad, dat, ofschoon op de voornaamste markten de graanprijzen afgeslagen zijn, de prijs van het brood alhier nog op dezelfde hoogte blijft.

— De heer *Thiers* heeft aan verscheidene zijner vrienden geschreven, dat hij in het laatst van November te Parijs denkt terug te zijn. Gedurende zijn verblijf in Italie had hij een groot gedeelte van zijne geschiedenis van Florence afgewerkt.

— Uit Spanje vernemt men weinig bijzonders. De officiele Madridsche Courant tracht in een artikel het in omloop geweest zijnde gerucht te wederleggen, dat er eene verkoeling tusschen het hof en de britsche legatie ontstaan was.

— De meeste bladen der hoofdstad verschijnen heden niet uit hoofde van den Allerheiligendag; ook is er heden geen beurs gehouden.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 30sten November.

Te Swinemunde is den 22sten dezer met een Russisch stoomschip eene batterij twaalfponders, bestaande uit acht stukken geschut, aangekomen, welke door keizer *Nikolaas* aan den koning van Pruissen ten geschenke is toegezonden en eerstdaags derwaarts zal worden gevoerd; een kolonel, een kapitein, vier onder-officieren en veertig artilleristen vergezellen de batterij.

— De onderneming van den Oostenrijkschen Lloyd schijnt niet te beantwoorden aan de verwachtingen. Bij het opmaken der laatste balans heeft er zich een deficit van ongeveer 200,000 fl. voorgedaan; hetgeen eene vermindering van het personeel der administratie ten gevolge zou kunnen hebben.

— Vorst *Metternich* is nog in den avond van den 24sten te Weenen teruggekomen.

— Van de Montenegrijnsche grenzen vernemt men, dat de plants gehad hebbende onderhandelingen tusschen den Vladiska en de Porte, betrekkelijk het grondgebied van Grahowa afgesprongen zijn, en dat de gouverneur van Herzegovina de noodige maatregelen reeds heeft genomen, om de Montenegrijnen van dit district terug te drijven.

— In een schrijven uit Cairo van den 1sten October wordt gemeld, dat de onderkoning den 16den naar Opper-Egypte zoude afreisen, zooals men steeds verhaalde naar Sennaar. Zulk eene reis zou echter een tijd van omtrent acht maanden vorderen, terwijl des onderkonings stoomboot slechts tot aan de eerste Katarakt vaart en de togt door de woestijn aldan met dromedarissen zou moeten voortgezet worden. Aan zulk eene lange afwezendheid kon men echter, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, niet gelooven. Men wist zeer stellig dat de troepen des Sultans aan de grenzen van Adana vermeerderden; ook bij het egyptische verzuimde men niets; hetzelve lag goed verspreid en geposteerd, en was gereed om op het eerste sein voorwaarts te rukken. Terwijl de Sultan in Syrie en Egypte een partij voor zich zocht te winnen, trachtte *Ibrahim* de Kurden en de stammen van Diarbekir aan zich te verbinden, stelde zich in verstandhouding met de Turken van Amasieh, en liet niets onbeproefd om de hoogere turksche officieren op zijne zijde te lokken. De krijgstoerustingen werden ook volgens dit berigt, in Egypte voortgezet; binnen weinige dagen zouden eenige batterijen van Cairo naar Syrie gezonden worden. De achterstallige schatting was 't is waar betaald; *Mehemed*-ali had ook nimmer dien achterstand geweigerd te voldoen, doch thans verklaard, dat het de laatste maal was dat hij de schatting voldeed. In weerwil van de jongste verklaringen die de onderkoning aan de Europesche konsuls gegeven had, was de taal zijner bevelhebbers steeds krijgshaftig en vol vertrouwen op de toekomst.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 3den November.

Men vernemt, dat, volgens koninklijk besluit, met den 15den november in dienst gesteld zullen worden, bestemd voor de Oost-Indien, Zr. Ms. briken van oorlog *de Meermin* en *de Postillon*, respectivelijk onder het bevel van den kapitein ter zee, *van der Pijl*, en den luitenant ter zee, van de eerste klasse, *Voigt*.

Tevens vernemt men, dat bij koninklijk besluit bepaald is, dat weder op den 15den november in dienst zullen worden gesteld, bestemd naar de West-Indien, Zr. Ms. briken van oorlog *de Gier* en *de Pellikaan*, respectivelijk onder het bevel van de luitenants ter zee, van de eerste klasse, *Gallop* en *Zoutman*.

— Woensdag ll. is op de werf *Hollandia*, in de groote Wittenburgerstraat te Amsterdam van den bouwmeester *Blok en Comp.*, met het beste gevolg te water gebragt, het nieuw gebouwd tweedeks fregatschip *Susanna Christina*, gebouwd voor rekening van de heeren *G. Molthenius*, *Luden* en van *Geuns*, gevoerd zullende worden door kapitein *B. M. Corbière*, en dadelijk daarop de kiel gelegd voor een fregatschip, groot 400 lasten, genaamd *Gezina*, voor rekening van den Wel-Ed. heer *J. Schutte Hoyman*, bestemd voor de vaart op Oost-Indie, gevoerd zullende worden door kapitein *C. L. Adboll.*

Blijkens de Londensche berigten tot den 31sten, was het niet onwaarschijnlijk dat er ten gevolge van het gebeurde, met opzigt tot lord *Durham*, eenige verandering in het kabinet kwam. Men zeide dat de secretaris van staat voor de kolonien, lord *Glenely*, zijn ambt wilde nederleggen. Een opvolger scheen men voor hem nog niet te hebben gevonden.

— De leden van de conferentie waren ll. Maandag, met uitzondering van den russischen gezant, weder vergaderd geweest, doch men had niet vernomen wat er behandeld was. De fransche gezant scheen het verwachtte antwoord van zijn hof nog niet te hebben ontvangen, en men meende dat België van deze, waarschijnlijk opzettelijke, vertraging gebruik zoude maken, om een nieuwe nota in te dienen.

— Te Dublin heeft den 25sten ll. de vergadering van afgevaardigden uit verschillende kerspelen plaats gehad, en al de grondslagen aangenomen op welke *O'Connell* de zoogenaamde Voorloopige Maatschappij gevestigd wil hebben. *O'Connell* zal het grootste gedeelte der maand November aan eene reis door onderscheiden Ierssche graafschappen wijden.

— In den nacht van Zondag op Maandag heeft te Londen gedurende 4 uren een verschrikkelijke storm uit het zuidwesten gewoed, welke niet alleen de boomen in de parken zwaar geteisterd, maar ook vele daken en schoorsteenen vernield, en zelfs een paar bouwvallige huizen omver geworpen heeft.

— In eene steenkolenmijn, nabij Whitehaven, heeft, eenige dagen geleden, eene gaz-ontploffing plaats gehad, waarbij veertig personen het leven hebben verloren; onder dezelve zijn een aantal knapen van 10 tot 12 jaar. De ontploffing schijnt veroorzaakt door eene brandende kaars, van welke zich de opzigter der mijn gewoonlijk bediende, terwijl hij zijne Davyhamp enkel bij het nazien der werkzaamheden gebruikte; hij is natuurlijk een der eerste slagtoffers zijner onvoorzigtigheid geweest.

— De jongste berigten uit Lissabon behelzen steeds klagten over de toenemende stoutheid der Miguelisten. — De cortes zouden in de eerste dagen van December bijeenkomen. — De bevalling der koningin werd binnen kort te gemoet gezien.

— Door de nadere te Londen bekomen tijdingen uit Oostindie worden de geruchten wegens de nederlaag van den Perzischen Shach voor Herat ten volle bevestigd, met bijvoeging dat hij zich genoodzaakt zou gezien hebben zijn leven met de vlugt te bergen. Voorts gewagen deze berigten van eene in het oog loopende verandering in de gezindheid der Birmans, naardien de engelsche kolonel *Benson*, bij zijne aankomst te Rangoon, met de meeste onderscheiding was behandeld geworden. Nogtans achtte men het raadzaam, met de maatregelen tot wapening voort te gaan, opdat de Engelschen niet, van de eene of andere zijde, onverhoeds mogten overvallen worden.

Runjeet Singh, de koning van Lahore, omtrent wiens oogmerken men vroeger niet gerust was, heeft eene overeenkomst met den engelschen agent, kapitein *Wade*, getroffen, waarbij het getal troepen bepaald is, dat hij voor den napstaanden veldtogt leveren zal. Het engelsch gouvernement schijnt voornemens te zijn de magt van den vorst van Kabul aanmerkelijk uit te breiden, ten einde uit dat rijk eene soort van voormuur tegen Perzie en Rusland te vormen.

— Naar de brieven uit N. Amerika, was Peru wederom het toneel van vreeselijke verwarring; het Noorden van dat land had zich tegen het Bondgenootschappelijke bewind verklaard. De generaals *Nelo* en *Siema* waren met 2500 man naar binnen gerukt, alwaar zij den generaal *Obregoso*, den president van Peru, met 600 man vonden, die met hen den generaal *Santa-Cruz* wilden bestrijden, welke zich met eene vrij aanzienlijke magt in Bolivia bevindt.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Te *Presburg* is, den 21sten September ll. in den ouderdom van 46 jaren overleden, de hoogleeraar in de wijsbegeerte en directeur van het Magyarische gesticht aldaar, M. Gaeovsz. Hij maakte zich bekend door zijne werken over wijsbegeerte en aestetiek alsmede door zijne dichtkundige voortbrengselen in het duitsch, magyarisch en grieksch. Bijzonder verdient vermelding een door hem in 't latijn uitgegeven compendium der aestetiek. — Z. M. de koning van *Wurtemberg* heeft den 17den October ll., een besluit genomen, waarbij, tot dat eene bepaalde wet zal aangenomen zijn, voorloopig bescherming tegen den nadruk van alle werken van letterkunde, kunst en wetenschap in het koningrijk of in de duitsche bondstaten uitgegeven, voor den tijd van tien jaren verleend wordt. Dezelfde bescherming zal zich tot het einde van 1847 uitstrekken over alle werken sedert 1818 tot en met 1837 verschenen. — De tegenwoordige Leipziger najaars-miscatalogus, bevat een getal van 3260 artikelen door 492 uitgevers ingezonden. In het vorige jaar hadden 551 handelhuizen 3388 werken geleverd. Onder het tegenwoordig getal bevinden zich, na aftrek van 90 artikelen uit 163 duitsche landsche huizen, 160 geschriften tot het vak der fraaije letteren behoorende, die echter weinig nieuws van bekende goede duitsche schrijvers houden; zijnde het meerendeel fransche en engelsche vertalingen. Hetzelfde valt er van een veertigtal dramatische schriften te zeggen. Na aftrek van het getal ingezonden kaarten, Atlassen, plans, enz. blijven 2700 werken van meer of minder wetenschappelijk belang over, door de duitsche, zwitsersche en hongaarsche drukpersen in het jongst verloopen halfjaar geleverd. Onder de werken der faculteiten en daartoe behoorende wetenschappen zijn er zeker die opmerking verdienen, maar ook vele vervolgen en onbeduidende brochuren; de werken in het vak van onderwijs zijn talrijk, gelijk in het algemeen die tot bevordering van het volks-onderwijs. In den voorjaarsmiscatalogus was bijzonder opmerkelijk het groot getal geschriften over de keulsche aangelegenheid; van deze komen er thans weinig voor, hetgeen bewijst dat die zaak hare groote belangstelling verloren heeft. Vele pennen werden gespitst op de [illegible] over *het leven van Jezus*, niet steeds om hem te wederleggen, maar bevens om hetzelfde onderwerp, dat de aandacht van het groot publiek magtig getrokken had, onder menigvuldige vormen, op nieuw te behandelen, aan welke ondernemingen echter de speculatiegeest tevens niet weinig deel had. — Te *Münehen* is thans eene tentoonstelling van schilderijen opengesteld, waarvan het aantal stukken zeer is opgeluisterd geworden, door eenige schilderijen uit des konings bijzondere verzameling. In een verslag over deze tentoonstelling, in de *Allgemeine Augsburgsche Zeitung* van den 29sten dezer, voorkomende, wordt onder anderen over den arbeid van een onzer vaderlandsche schilders het volgende gezegd: "Het vaderlandsche van den Schelfhout leert ons een der thans levende Nederlanders van uitstekend talent kennen, en geeft tevens het blijk, dat in *Nederland* de schakel der groote genre- en landschapschilders van vorige tijden nog onafgebroken blijft voortdreven." — Uit *Salzburg* vernemen wij, dat het comite voor de oprigting van een monument ter eere van Mozart nu eene som van omstreeks 21,000 fl. bijeen hebbende gekregen, genoegzaam geacht om tot de uitvoering van het plan over te gaan en reeds een verscheidene kunstenaars voorloopig in bespreking is geweest het vervaardigen van hetzelve zijnde gegeven, een bijdrage [illegible] [illegible] [illegible]

HET *STATUS QUO* IN HET OOSTEN.

(*Vervolg en Slot van N°.* 262.)

Om dezen tijd verscheen er eindelijk in Egypte een man, dien het lot had uitverkoren om eene andere orde van zaken te scheppen. — Mehemed-ali. Hij kwam als Bim-Baschi (woordelijk overste van duizend) naar Egijpte, kommandeerde als zoodanig een hoop Albanezen, of Arnauten gelijk men hen in Turkije noemt, en hield zich in de eerste jaren vrij rustig, zonder regtstreeks aandeel te nemen aan de nooit ophoudende zamenspanningen der Mamelukken onder elkander of met den pacha. Langzamerhand wist hij zich echter door de wijsheid zijner gedragingen te onderscheiden; men luisterde naar zijne raadgevingen, en daar hij zich oogenschijnlijk tot bevrediger der partijen opwierp, werd zijn invloed weldra zeer belangrijk. Hij had echter naauwelijks de zwakke zijden der partijen leeren kennen, of hij vatte het besluit op om zich zelven tot heer van Egypte te maken. Een man, die, arm en onbeteekenend, gelijk Mehemed-ali destijds was, van onbekende afkomst zonder eenigen anderen steun dan dien hij in zich zelven vond, tot zulk een eerzuchtig besluit kon komen, moest of een dwaas of een buitengewoon mensch zijn. Het laatste bewees Mehemed te zijn. Vooral trachtte hij degenen voor zich te winnen, die tot geene partij behoorden; dit waren de Sheiks van Kairo en de in Egypte bevindende turksche soldaten. Nadat hij hierin, na veel bezwaars, geslaagd was, wist hij zich behendig in de toen bestaande twist, tusschen de stad Kairo en den toenmaligen stedehouder Kusrur-pacha, te mengen, dat hij laatstgenoemden, die in de citadel was ingesloten, onder den schijn van bemiddeling, overreedde, Kairo te verlaten, zich naar Neder-Egypte te begeven en daar de beeindiging der zaak af te wachten. Zoodra had Kusrur de stad niet verlaten, of de Sheiks verklaarden, niets meer van hem te willen weten en proclameerden Mehemed-ali, als den eenigen waarin zij vertrouwen stelden, als voorloopigen stadhouder van Egypte. Terzelfder tijd reisde er eene deputatie naar Konstantinopel, om zijne bevestiging als zoodanig te bewerken. Deze werd vooreerst niet toegestaan; er verscheen integendeel eene vloot voor Alexandrie, onder de bevelen van den kapudan-pacha, om den rebel Mehemed-ali naar Konstantinopel over te brengen; maar laatstgenoemde [illegible] in zijn voordeel en liet zich door hen als zoodanig bevestigen, voordat nog de goedkeuring des sultans uit Konstantinopel was aangekomen.

Dit is in het kort de wijze op welke de onbekende Mehemed-ali zich op den zetel der pacha's van Egijpte verhief. Wie de bijzonderheden kennen wil, vindt dezelve het best beschreven in Mayer's Geschiedenis van Egypte onder Mehemed-ali, die wel in een verwarden en dikwijls belagchelijk overdreven stijl geschreven, maar het waarachtigste en beste werk is, wat tot hiertoe daarover in het licht is gekomen. In allen gevalle zal men er uit zien, hoe weinig Mehemed-ali de Porte verschuldigd is, die ten laatste slechts datgene goedkeurde, wat zij niet bij magte was te verhinderen. Met den pacha-titel had Mehemed evenwel nog slechts gezag verworven over [illegible], en om zich meester te maken van het hoogere gezag slechts door eigene bekwaamheid geraken. Drie partijen verdeelden het vruchtbare Egypte, verwoestten het van het eene tot het andere einde, en stortten het in een peilloozen afgrond van ellende en gruwelen van allerlei aard. Dit waren de in eeuwigdurende strijd zijnde Mamelukken, de roofzieke horden der woeste turksche soldaten en eindelijk de Fellah's zelven, die, door eene eigenaardige [illegible] elkander een gestadigen en bloedigen strijd aandeden. Handel en verkeer werden volkomen gestremd, het [illegible] en naar eene policie zocht men te vergeefs. Mehemed-ali [illegible] om aan deze wanorden te boven te komen. Met behulp der turksche soldaten verdelgde hij op de bekende wijze de Mamelukken, onderwierp hij gansch Egypte aan zich en nadat hij hier de orde en rust hersteld had, zond hij de woelzieke soldaten naar Arabie tegen de Wahabiten, in wier woestijnen zij geheel vernietigd werden. Op die wijze werd hij van bevorrechte heer en meester in Egypte; de turksche naam kwam daar weder in achting; het gezag des Sultans, dat Mehemed-ali tot dus verre niet verloochend had, werd overal erkend, en de schatting van Egypte, de grootste zeldzaamheid in de schatkist des Sultans, werd [illegible] ontving. Mehemed-ali echter van de Porte voor deze buitengewone inspanning? De Divan besloot eenmalen zijne afzetting, en Kapidschi-Baschi's werden met geheime bevelen tegen hem naar Egypte gezonden! Wel is waar wist hij alle de plannen zijner vijanden, aan wier spits de in Kairo misleidde en naar Konstantinopel teruggekeerde Kusrur-pacha stond, te verijdelen; door middel van goud won hij de omkoopbare Divan; en hiermede verandering der besluiten; de Kapidschi-Baschi's hadden allen een treurig uiteinde; maar het wantrouwen was gebleken, en niets was meer in staat om dit te doen vergeten. De laatste dienst die Mehemed-ali aan den Sultan bewees, was de landing van Ismael-pacha in Morea. Van welken invloed die hulp was, bleek weldra; Griekenland zou, gelijk dit wel niemand zal loochenen, ontwijfelbaar onderworpen zijn geworden, zoo niet de slag van Navarino en de verschijning eener fransche krijgsmagt aan de zegepralen van Ismael een perk had gesteld. Na dit oogenblik eerst trad de oneenigheid tusschen den Sultan en Mehemed openlijk te voorschijn. Mehemed-ali, op nieuw bedreigd en geene der beloften van de Porte, welke deze aan de expeditie van Morea verbonden had, ziende verwezenlijken, vond zich genoodzaakt, om naar het zwaard te grijpen, ten einde datgene met geweld te erlangen, wat men hem met goedheid niet wilde toestaan. De uitslag van dezen voor Turkije zoo ongelukkigen kampstrijd is bekend. Niemand won er iets bij; beide partijen verzwakten zich, Mehemed-ali door de verwerving van het bezit eener woelige provincie, de Sultan door het verlies van zijn leger en door de tusschenkomst van vreemde mogendheden, terwijl, om de maat vol te meten en, de oude kwaal nog dieper te doen invreten, beiden tot het *status quo* werden genoodzaakt. Deze is van alle de gevolgen des oorlogs de ongelukkigste, want daar de vrede op geen vasten grondslag gesloten was, de grenzen, de suzereiniteit des Sultans even onduidelijk afgebakend bleven en alzoo aan allerlei twisten en geschillen eene wijde deur open was, zoo was het vooruit te zien, dat beide partijen zich zoo spoedig en goed mogelijk zouden uitrusten, om den beslissenden worstelstrijd nogmaals aan te vangen. Deze uitrustingen, het op de been houden van veel te omzaggelijke legers, zijn de oorzaken, dat de schoone landen van het Oosten eindelijk zoo ver gebragt zijn, dat zij thans werkelijk liggen te zieltogen. Met Egypte is dit namelijk het geval. Alle de bronnen en krachten des lands worden door de gebiedende noodzakelijkheid, om een talrijk leger bijeen te houden, uitgeput; de ellende des volks neemt vreeslijk toe, de vruchtbare oevers van den Nijl gelijken eene onbebouwde woestijn, en in plaats van de gelukkigmakende beschaving, waarvan het *Journal des Débats* droomt, ziet het oog niets dan de armoede in hare vreeselijkste naaktheid. Dit zijn de vruchten, die de rotte boom van het *status quo* heeft voortgebragt. Wanneer Mehemed-ali alzoo thans aan dezen toestand een einde maken en het tot eene beslissing wil doen komen, zoo doet hij niets anders dan hetgeen, waartoe de uiterste noodwendigheid hem dwingt. Het *status quo* nog langer te willen handhaven, is niet alleen het onzedelijkste wat de staatkunde doen zoude, het zou het ongerijmdste zijn, daar het niet langer meer vol te houden is. De uitslag van den strijd moge zijn hoe die wil, zij moet altijd het welzijn van het Oosten bevorderen; indien namelijk de vindingrijke diplomatie geen nieuw *status quo* uitdenkt.

Er blijft nu nog een woord te zeggen over de namen die men den Onder-koning van Egypte in Europa geeft. Men noemt hem een oproerling en zegt, dat hij de wapens tegen zijnen wettigen Souverein opvat. Het Oosten is in allen deele het contrast van Europa; men kan met regt zeggen de verkeerde wereld. De zeden, gebruiken, de denkbeelden, de wijze van zien, verschillen hier zoo hemelsbreed van die in Europa, dat men in niets, zelfs niet in het geringste eenig punt van overeenkomst aantreft. Uit dien hoofde moet men bij de beoordeeling van hetgeen hier voorvalt ten uiterste behoedzaam te werk gaan, wanneer men met juistheid oordeelen wil. Vooral is dit het geval, zoodra het belangrijke, met den staatstoestand in geen verband staande, voorvallen geldt. In eenen staat als de turksche, waar het aan alle regt en wet mangelt, waar de onbeperktste willekeur heerscht, waar kuiperijen, omkoopingen en trouweloosheid aan de orde van den dag zijn, waar steeds de zwakkere door den sterkere wordt onderdrukt en nergens bescherming vindt, waar geen eigendom zeker is en het leven van den mensch van geene waarde is, waar moeite, arbeid, noch loffelijke pogingen hun welverdiend loon vinden, waar de gebieder als het hem in den zin komt, een ezeldrijver heden tot eersten minister verheft, en hem morgen tot koksjongen verlaagt, waar geen ander talent dan dat van laagheid op belooning mag rekenen, waar men het gif bezigt, als het slechts tot doel voert, — wie is in zulk een staat, indien men aan zulk eene verwarden maatschappelijken toestand dien naam geven kan, de wettige heerscher, wie zijn daar de wettige onderdanen? In zulk een toestand van geweld, kan alles slechts gewelddadig zijn, zoowel het regeren als het geregeerd zijn. Vandaar dat ieder bijzonder mensch geheel op zich zelven staat, en aan zijne eigene krachten is overgelaten; wordt hij door deze voorwaarts gedreven en is het geluk hem gunstig, zoo verheft hij zich tot Heerscher, zoo niet, dan blijft hij het lijdzame werktuig van anderen. Men is hamer of aanbeeld, gelijk het door Goethe overgebragte oostersche spreekwoord zegt; een midden-toestand is er niet. Van daar die eeuwigdurende omwentelingen en oproeren die sedert onheugelijke tijden in de geschiedenis der oostersche volken gebeeld staan en derzelver oorsprong alleen in de algemeene regeringloosheid hadden. Wanneer men dus in een land, zooals destijds Egypte was, waar de wanorde haar toppunt bereikte, en elke dag een nieuwe heerscher voortbragt, een uitstekende geest, zooals die van Mehemed-ali, zich van het hoogste gezag ziet meester maken, zoo legt dit in den aard der zaak, in de eenvoudige physieke wet, dat het sterkere het zwakkere onderdrukt; maar even natuurlijk is het, wanneer een soortgelijk man de vruchten zijner pogingen zelf oogsten, en zich niet ter zijde wil laten schuiven. Beschouwt men Mehemed-ali nu als een loutere oproerling, dat men dan niet zegge, dat hij een ondankbare oproerling is. Hij heeft alles aan zich zelven en aan zijn gelukkig gesternte te danken, de Porte ondersteunde hem nooit. — Dat wij Mehemed-ali te hoog zouden schatten en hem eigenschappen zouden toekennen, die hem vreemd zijn, dat wij hem namelijk voor den

man zouden houden, die aan niets anders denkt, dan hoe hij zijne onderdanen beschaven zal, dit zij verre van ons. Mehemed-ali heeft zoo min aan ware beschaving gedacht, als zij, die hem dit voornemen toeschrijven. Zoo hij een leger disciplineerde en fabrijken oprigtte, zoo geschiedde dit alleen, omdat hij geloofde, dat het eene hem tot gezag, het andere aan geld zou helpen. Had hij van andere middelen dezelfde uitkomsten verwacht, zeker zou hij dezelve zonder aarzelen te baat genomen hebben. Hij is een man, die de kunstgrepen der turksche staatkunde, dit *non plus ultra* van Machiavellismus in den grond kent, alle tegen hem gerigte aanslagen weet te verijdelen, en de kunst bezit om de menschen op eene bewonderenswaardige wijze tot zijne doeleinden dienstbaar te maken. Ondanks deze uitgestrekte eigenschappen, zou hij toch nooit tot het hooge punt zijn opgeklommen, waarop hij thans staat, zoo de sultan, in plaats van zijne hervormingen met de invoering van europesche kleeding en uniform aan te vangen, begonnen was met de magt der stadhouders te fnuiken, hun het op de been houden van eigen troepen te ontzeggen. Had hij hen, in plaats van eene onbepaalde schatting, tot het afleggen van rekenschap wegens het beheer der gewesten gedwongen, had hij een algemeen belastingstelsel ingevoerd, dat slechts naar de behoefte en eigendommelijkheid van elke provincie gewijzigd ware, had hij de willekeur tegengegaan, en het regterlijk vonnis waarvan men in een hooger beroep komen kan vastgesteld, — had de Sultan dit gedaan, dan ware hij de geduchtste en magtigste aller Sultans, geene provincie van het Ottomannische rijk zou voor hem zijn verloren gegaan, en de beschaving, op deze grondslagen rustende, zou van zelve en zonder den minsten dwang, gekomen zijn.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (2 *November*) werden genoteerd: Ned. W. S. 2½ pCt. 53 15/16, ⅞, dertien zestiende; dito 5 pCt. 101 ½, drie achtste, zeven zestiende; Kansbill. 24 drie zestiende, ⅞, een zestiende; Amort. Syndikaat 4½ pCt. 95¼, vijf zestiende; dito 3½ pCt. 79 drie achtste; Handelm. 173¼, 172⅞, 173⅛; O. Indie 5 pCt. 99½; Rijn Spoorw. 4½ pCt. 104¼; Ardoins 18 drie zestiende, ¼; Oude Russen 5 pCt. 105⅝; Braz. 79⅛.

*** Heden verloste voorspoedig van een welgeschapen *ZOON*;
J. J. VAN DEN KIEBOOM, geliefde Echtgenoote van
Ec. J. A. KERSTENS.

Breda, den 2. November 1838.

*** Het heeft den Heer van Leven en Dood behaagd mijne geliefde Echtgenoote Mejufvrouw AGATHA RINSES, na een langzaam verval van krachten, voorzien van de H. H. Sacramenten van onze Moeder de H. Kerk, in het 81ste jaar haren ouderdoms en het 50ste van ons door ware Harmonie gelukkig huwelijk, uit dit tijdelijke tot een beter leven (zoo ik op goede gronden mag vertrouwen) op te roepen; God verleene mij Christelijke onderwerping!

Familie en Vrienden zullen (mijne hooge jaren excuserende) deze *Algemeene* wel voor *Particuliere* Communicatie gelieven aan te nemen.

De uiterlijke Rouw zal door mij alleen gedragen worden.

Breda, 2 November 1838. P. J. HONORÉ.

Eenige Kennisgeving.

HOLLANDSCHE SCHOUWBURG.

De Tooneelisten onder de Directie van L. T. J. ROSENVELDT, zal Lid en Eerste Komiek van den Koninklijken Schouwburg, zullen de eer hebben tot opening van het Tooneel te vertoonen, op *Woensdag* den 7. *November* 1838: DE HOFNAR VAN DEN PRINS, blijspel met zang (*Vaudeville*) in twee bedrijven, naar het Fransch, door elker vertoond.

Tusschen het Voor- en Nastuk zal door Mejufvrouw DE BASTEN gezongen worden eene Aria uit het Zangspel *de Exster en de Dienstmaagd*. Na hetzelve: DE EERSTE BRUIDSDAG, Blijspel in twee bedrijven, naar het Engelsch, door Mr. Bouman.

Aanvang ten half zeven ure. Verwacht op Zaturdag den 10. November de *tweede* Voorstelling. De Plaatsen kunnen besproken worden op den Speeldag, van 's morgens *tien* tot 's namiddags *twee* ure, mits betalende *tien* Cents Entré voor elke Plaats.

MET HOOGE TOESTEMMING,

zal J. VAN RIEL, in *'T HOF VAN HOLLAND*, geven BAL, op DONDERDAG den 8. November 1838. De Entrée voor ieder Heer, met of zonder Dames, is bepaald op 30 Cents. Het BAL zal aanvang nemen des avonds ten *negen* uren.

*** Die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan den Boedel van wijlen den Heer SUFFRIDUS EERDMANS, in leven Officier van Gezondheid der 2de klasse bij het 6de Batt. Art. Nat. Mil., in garnizoen te *Bergen-op-Zoom*, gelieve daarvan opgave of betaling te doen, ten Kantore van den Notaris M. BAX aldaar, *franco* voor den 15den November eerstkomende.

PUBLIEKEN VERKOOP.

Men maakt bekend, dat het LANDGOED, genaamd *DE KOEKKOEK*, gelegen onder de Gemeente *Made* en *Drimmelen*, nabij *Geertruidenberg*, nader omschreven in de Nos. 234, 238 en 242 van dit Blad, zal worden geveild en ingezet te *Geertruidenberg*, op den 29sten November 1838, des namiddags ten *drie* ure, ten Herberge van de Kinderen H. VENIS, terwijl de finale Verkoop zal plaats hebben insgelijks te *Geertruidenberg*, op den 13. December daaraanvolgende, mede des namiddags ten *drie* ure, ten Herberge van H. TINDAL, en zulks ten overstaan van den Notaris A. J. VERKOUTEREN, en in tegenwoordigheid van den Heere Kantonregter.

Opgemeld LANDGOED kan inmiddels nog worden bezigtigd, terwijl nadere inlichtingen en inzage der Kaart van den Platten Grond zijn te bekomen, zoo bij de Eigenaren, als ten Kantore van den Heer A. J. VERKOUTEREN, Notaris te *Geertruidenberg*, en ten Kantore van de Notarissen VAN DER LOOY en VAN DER HOOP, te *Rotterdam*.

STOOMBOOTEN

WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het Beurt-veer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, vice versa.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE,
alle dagen 's morgens ten 7 ure, en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN,
alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Zullende dadelijk bij aankomst te *Rotterdam* eene zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Passagiers naar *'s Hage* te vervoeren, terwijl 's morgens ten half vier ure te *'s Hage* bij J. STAAS, op de Bierkade, zal afrijden eene DILIGENCE, ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE.

van MIDDELBURG naar ROTTERDAM.

NOVEMBER 1838.

Van Middelburg.		Van Rotterdam.	
Donderdag 8,	's morg. 6½ u.	Vrijdag 9,	's morg. 8 u.
Zondag 11,	„ 7 „	Dinsdag 13,	„ 7 „

NB. De overvaart op de met een † gemerkte Dagen is, wegens Strooms-tegenstand, van langeren duur dan op de overige.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende *WERKEN* verkrijgbaar:

JOURNALEN.

REVUE UNIVERSELLE, Bibliothèque de l'homme du monde et de l'homme politique du 19e siècle; 3ème année.

REVUE BRITANNIQUE, ou choix d'Articles traduits des meilleurs écrits périodiques de la Grande-Bretagne, sur la littérature, le commerce, l'économie politique. Il paraît douze cahiers par an, formant deux beaux volumes in 8vo.

REVUE DE PARIS. La *Revue de Paris* paraît tous les mois en un vol. in-8vo, augmentée des principaux articles de la *Revue des deux Mondes*.

REVUE DES REVUES, ou choix des articles les plus intéressants et plus remarquables, publiés dans les revues et recueils périodiques.

REVUE DES DEUX MONDES. (Edition de Bruxelles) Il paraît tous les mois 2 liv. de 8 feuilles in-8vo qui forment tous les trois mois un vol. de 700 à 800 pages.

JOURNAL DES DEMOISELLES, rédaction des Journaux français et augmenté des meilleurs articles du journal des femmes parisiennes, paraissant du 20 au 25 de chaque mois, avec lithographies, gravures, musiques, broderies, tapisserie, dessins, patrons, modes, et modèles d'ouvrages des femmes.

PETIT COURRIER DES ENFANS.

L'ENCYCLOGRAPHIE DES SCIENCES MEDICALES, collection générale des ouvrages périodiques sur ces sciences, publiés en France, en Allemagne, en Angleterre, en Italie, etc.

PITTORESQUE WERKEN.

L'UNIVERS PITTORESQUE, ou histoire et description de tous les peuples.

MAGASIN PITTORESQUE, 52 Livraisons in 't jaar. 6 jaargangen. (Parijsche editie.)

Dito Dito (Brusselsche uitgaaf.)

MUSÉE DES FAMILLES, Lecture du soir. 52 Livraisons in 't jaar. 6 jaargangen.

MAGASIN UNIVERSEL; 52 Livraisons in 't jaar. 6 jaargangen.

JOURNAL DE CHANT, publié par J. P. Blasseau et J. B. Bellaert. 6 jaargangen.